

Plantes seques

Vista de prop, la separació de la senyora Rosamari Puigvall i el senyor Cardoso va ser, com tantes altres coses de la vida, inesperada. Com a veïns d'una casa adossada semblaven, ras i curt, exemplars. Tenien tres filles que eren una còpia rectificada de la mare. Belles, molt belles.

El senyor Cardoso no sabia pas per què, des del Nadal, el seu nom apareixia a la pissarra de la fàbrica repetit sempre al torn de nit a la cadena de muntatge d'automòbils. Fins que li va pujar la mosca al nas.

"Per què només faig el torn de nit?" va reclamar al cap de Producció, senyor Flot.

"Per necessitats del servei, Cardoso, per necessitats del servei. El necessitem, senyor Cardoso", va dir, esfregant -se les mans amb fruïció, el senyor Flot.

Quan Cardoso va sortir del despatx, satisfet, el senyor Flot va pensar que era un tros d'ànima de càntir que tenia una dona bella, molt bella.

Un migdia d'abril, la senyora Rosamari va caminar pel passadís comunitari amb coqueteria i va fer una ganyota que potser amagava un secret. El senyor Narcís va mirar-li els genolls bruns i rodons i no va pensar res.

Rosamari es va arrepenjar a la barana i va decantar el cap, segura d'agradar. Va dir que havien posat en venda la casa que feia només set anys que havien comprat. Va afegir que n'estaven tips de viure a Vilaclosa, que era un poble mort, què hi ha aquí?, que no hi havia botigues, ni moviment, surts i no trobes res de res, t'avorreixes, que si patatim que si patatam, que se'n tornaven a viure a Lleida, que allí quan vulguessin s'esbargirien.

Tots els homes opinaven que Rosamari era una dona de bandera, atractiva. De prop, amb la bata d'anar per casa, feia posar nerviós el carter andalús, el senyor José, que li portava un paquet certificat i, mirant-la, li queien els altres paquets i els sobres pel terra del vestíbul. Rosamari tenia unes cuixes fines, daurades i llargues. La boca molt ben formada. El cabell tallat curt, els ulls una mica enfonsats, el nas arromangadet i l'esquena perfecta. Els peus? molt ben dibuixats. Bonica perquè sí.

Una tarda de primeries d'estiu, quan el senyor Narcís tornava de fer un volt amb la seva dona, Helena, van adonar-se que Rosamari sortia asseguda en un automòbil amb un altre home.

La muller li va dir: "És el nou *maromo*".

"*Maromo*?", va dir estranyat el senyor Narcís.

"Sí, el nou amant. Sembles tonto. S'estan separant."

"Ah! No me n'havia adonat de res."

"Tu, no t'adones mai de res."

Unes setmanes després, va sorgir el rètol a la façana de ca la Rosamari i el senyor Cardoso: "Casa en venda. Raó Finques l'Alzina".

Els dos i les seves filles havien esfumat: anaven i venien en la més completa transparència.

Va començar el desballestament silenciós de la casa, l'única propietat que els quedava en comú als senyors Esteve Cardoso i Rosamari Puigvall. El senyor Narcís va assistir a la llarga cerimònia, amb ulls amatents. Primer, els mobles; després la col·lecció de roques del senyor Cardoso, que tenia passió per la geologia, i els armaris plens de roba de la senyora Rosamari i, finalment, no sabia el perquè, els electrodomèstics.

Un contàiner al carrer va apilar sobre la runa els armaris barats del Pryca desmanegats, uns *ninos* de peluix vells, bruts i oberts pel ventre, dues nines sense ulls, i, el que més li va arribar al cor al senyor Narcís: arbustos, plantes, rosers, geranis. Totes les plantes que tenien a la terrassa i al jardí, seques i mortes. El senyor Narcís va quedar-se quiet mirant-les i se'n va planyer. Eren plantes amb arrels fortes fetes d'anys. Havien copat tot un d'aquests testos rodons, grossos, de plàstic que imiten el fang. Havien necessitat moltes primaveres per fer créixer una tofa llustrosa de verd i molta aigua per florir al bo de l'estiu. I ara, aquest dia passat, el senyor Norfeu les va veure totes seques i mortes amb les arreletes negres. Li va semblar un símbol de l'amor perdut de la senyora Rosamari i el senyor Cardoso.

Va caminar lentament. Li va fer tanta pena com la mirada d'Alèxia, la filla més petita de la senyora Puigvall. O la mirada moixa de Maria. La darrera vegada que la recordava, la noia gran, Maria, anava amb el cap cot. Silenciosa. Vestida amb camises negres, pantalons de camuflatge i penjolls a les maniquelles. El cabell afuat en forma de cresta d'un roig descolorit. Duia un collaret que semblava un collar de gos, amb punxes i li va semblar inadequat que una noia tan dolça i entenimentada anés tan feréstegament vestida.

Un dissabte de juliol, anant a comprar el diari, el senyor Narcís va passar per davant de la casa buida. La va veure la casa, plena de cançons de pintors, escales de peu i pots de pintura vermella, blava i groga. Com si pintant-la, li canviessin l'ànima.

Va saludar una parella: ell, amb barba rossa i somriure radiant, ella amb els cabells llargs, de hippy, com ja no s'estilen. Tots dos treien, polsosos i entusiasmats, encara més runa d'aquella casa on havien viscut els Cardoso-Puigvall.

“Som els nous veïns. Estem canviant la cuina.”

El senyor Narcís els va encaixar les mans.

“Molt de gust de conèixer-los. Benvinguts a la comunitat de veïns.”

En sortir se'n va adonar que ja havien canviat els noms a l'interfon: Giuseppe Albertini- Montserrat Pança.

La veritat de la separació de la senyora Rosamari Puigvall va saldròcar la vida plàcida de la comunitat de veïns. “Sembla que s'han venut la casa. Fa dies que no els veig ni a ells ni a les filles”, digué el senyor Martí, l'altre veí, apesarat “què es trobaven malament? Sempre he mirat de ser amable amb ells”

Fins que un vespre el senyor Cardoso ho digué en una conversa a la taula de la comunitat.

“Us volia dir una cosa. Ens n'anem. No és que ens trobem malament. No. És que la vida dona moltes voltes. I ara hem decidit d'anar-nos-en a Lleida. Si necessiteu alguna cosa, ja ho sabeu.”

Van beure una cervesa amb Martí, Helena i el senyor Narcís.

Al cap de mesos, el senyor Narcís va començar a sospitar. La sospita es va tornar certa: l'últim a assabentar-se'n havia estat el mateix senyor Cardoso que va entendre perquè a la fàbrica sempre tenia torn de nit.

Se li va esblanqueir la pell i va quedar vençut. Momentàniament vençut. La darrera vegada que el senyor Norfeu el va saludar va ser per la Festa Major d'agost. Entre l'estrèndol de la música de les penyes, l'olor de xurros i la blancor dels fluorescents li va semblar un aparegut.

Anava, naturalment, sol. I el va saludar com si s'acomiadés per sempre.

A l'estiu de les figues, el senyor José va preguntar al senyor Narcís si el senyor Cardoso vivia allí encara.

El senyor Narcís, professor de violí, anava carregat amb l'instrument i una cartera plena de partitures, li va dir que no, que durant l'estiu s'havien mudat a Lleida. No va saber endevinar si era curiositat morbosa o, de debò, hi havia alguna carta per a ells.

“La gent marxa i no diu res a ningú. Haurien pogut avisar a Correus: els hauria reenviat el correu a la nova adreça.”

I va riure: “per vostè, senyor Narcís, avui no porto res.”

“No pateixi, només rebo cartes del banc.”

A la tardor, Helena va començar a xatejar. A l'hivern, Helena va seguir xatejant a Vilaweb. Després de posar a dormir el fill, es passava llargues hores teclejant davant la pantalla amb el cigarret fumejant al cendrer.

Sovint fins a les dues. El senyor Narcís solia arribar cansat de les classes del conservatori i se n'anava de dret al llit. Abans passava pel santuari d'Helena on ella, dissimuladament, tancava una finestra del PC i ell li feia un bes a la galta o al front. Al llit llegia partitures i s'adormia

després de prendre's un comprimit i tancar el llum de peu.

Helena li va dir una nit especialment freda: “mira què m'han enviat per email. Són unes frases enginyoses: em trobava sola i per això em vaig divorciar, què et sembla?”.

El senyor Narcís li va riure la gràcia, es va girar, no en va fer més cas i va intentar agafar el son.

Helena va dir com si parlés per a ella sola: “El dissabte vinent tenim una trobada dels que xategem. Una **quedada** en diem. Serà a Mataró. Hauràs de portar l'Ernest al partit de bàsquet i després, a la tarda, té un aniversari. L'hi hauràs de dur i després recollir. Jo seré fora. Vindré tard o potser dormiré a casa la Maite. No ho sé.”

“D'acord”, va remugar el senyor Narcís.

L'amant de l'Helena és diu Quim. Per Nadal, han decidit separar-se i vendre's la casa.

Helena ha vingut i ha agafat tot el que era seu: mobles, el PC, plans de pensions, retrats...

“Tenia tantes ganes de marxar de casa. Em trobava tan sola!”, ha dit.

“Agafa els quadres de ta mare!”, ha bramat, fora de si, el senyor Narcís, però el fill no me'l prendràs. Han discutit pel rentaplats, però al final, el senyor Narcís, que ha pujat al cirerer, ha dit: “a la merda el rentaplats, ja te'l pots confitar!”

El senyor Martí, amb les seues ulleres de cul de got, l'ha vist suar traient el rentaplats de la cuina amb el Quim, que és un tipus atlètic que fa bicicleta, tennis i padel. Té unes cames fortes i li ha fet una mirada afable. I la casa adossada s'ha quedat buida, sense res. Pelada. I Helena ha posat un rètol a la terrassa: “es ven. Raó Finques L'alzina. Telèfon tal i qual”.

“Es veu que Nadal és temps de separacions”, ha dit el senyor Martí que s'ha acomiadat amb llàgrimes als ulls del senyor Narcís. “Ja ens veurem. No pateixis”, ha dit Norfeu. En tot cas, se l'ha quedat mirant com baixava les escales de la comunitat arrossegant una maleta. Ha mirat al carrer: el contàiner era ple de testos de rosers i arbustos assecats.

I li han fet pena. No sap per què, però li han fet pena.

Andreu Loncà

El fuster del Pare Noel

Conte guanyador del Concurs de Nadal de l'any 2002

Vet aquí que una vegada em van contar una història una mica fantàstica. No hi havia dracs ni princeses, no hi havia ogres ni animals encantats. No tenia massa coloraines ni tampoc efectes especials, però feia olor de fusta verda i serradures i tenia els colors de la neu i del Nadal. Era la història d'en Jan.

Com ja deveu imaginar en Jan era fuster, però no un fuster qualsevol, no. Era tan hàbil que en un dir *ara m'hi poso*, t'havia fet una porta, et col·locava una balconada i t'arreglava la pota del llit. Pel poble la gent deia que les joguines que construïa semblaven tenir vida pròpia. Fins i tot alguns l'anomenaven el mag dels Pirineus.

Tantes valls i muntanyes havia travessat aquest sobrenom que la bruixa Pirolina va enfilem la seva escombra cap al poble amb l'únic propòsit de casar-se amb en Jan. Com era una mica curta de gambals, va creure que era mag de debò, i qui millor que un mag per casar-se amb una bruixa.

Quan va conèixer en Jan i va descobrir que no era mag es va decebre una mica, però com el

Acte de lliurament de premis als guanyadors i participants del concurs de contes i dibuixos de Nadal, any 2002.

fuster era un bon noi i ben plantat va pensar que amb un fuster mai li faltaria una bona escombra per volar i es va disposar a enamorar-lo com fos. N'inventà mil i una, li preparava plats saborosos, li duia regals, preparava pocions màgiques, quin afany hi posava! Però ai!, en Jan no en volia saber res de la bruixa i molt decididament li donava carabasses un dia sí, i l'altre també.

Després de pensar-ho molt i molt, Pirolina va decidir fer-li una oferta que, de ben segur, cap home rebutjaria; si es casaven en Jan podria ser jove sempre i viure eternament. I sabeu què va fer en Jan? Tancar-li la porta als nassos tot dient que mai, però mai de mai, es casaria amb una bruixa.

Un nuvolot negre va aparèixer de sobte damunt la casa del fuster i tot es va tornar fosc. Van començar a caure llamps mentre se sentien uns trons que feien esgarriar. Pirolina, muntada a la seva escombra i amb els ulls encesos per la ràbia, va maleir al pobre Jan tot dient-li:

- Fuster fastigós, doncs ara viuràs per sempre, però no com a jove, sinó com un nen de deu anys! Enmig d'un enorme tro es va perdre dins el

li

núvol negre i ningú la va tornar a veure mai més. I en Jan quedà convertit en un nen. Encara era hàbil i tan fort com abans, però el seu cos era el d'un nen, la seva cara, la rialla i les mans, eren de nen i tenia ulls de nen, tendres, enjogassats, savis i amb un punt de tristesa.

El Nadal s'atansava i en Jan es va tancar a la seva cabana per tal d'acabar tots els encàrrecs que tenia, anava endarrerit en la feina i encara li quedaven algunes joguines, una taula i una barana per enllestir.

Però ja se sap que les boques parlen i les veus volen més que corren. Ben aviat la gent del poble i tota la contrada van saber el que havia passat, i, tot i reconèixer que treballava tan bé com sempre, això de l'encanteri els feia molta por i van deixar de fer-li comandes.

A la fi no li va quedar cap altre remei que vendre totes les seves pertinences i marxar de la seva casa, del seu poble i del seu país, Pirineus enllà.

Va enfilarse cap al nord com ho hauria pogut fer cap a qualsevol altre indret, sabent que els diners no li durarien sempre i calia buscar feina on ningú no coneixés ni el fuster, ni la seva trista història.

Poble rere poble oferia la seva destresa com a fuster, però, naturalment, ningú no se'l creia i no passava d'ajudar a arreglar alguna porta que tancava malament, o reparar la tanca dels galliners que les guineus havien fet malbé.

I seguia caminant i caminant, nord enllà. Mentre la primavera anava esquitxant el paisatge de flors i tonalitats verdes, en Jan no perdia l'esperança. Però l'estiu se li va fer massa llarg, estava cansat i avorrit d'estar sol. Quan la tardor va treure el nas per tenyir els arbres de grocs i marrons, va trobar-se amb un Jan desesperat i famolenc. Els diners s'acabaven ràpidament, ja no podia menjar tots els dies i cada cop feia més fred.

L'hivern era lluny encara, però ara els pobles i ciutats per on en Jan passava estaven nevats. Ja

agradava la neu, li recordava el seu poble dels Pirineus, però semblava no desfer-se mai, encara que fes sol, la neu i el gel seguien, impertorbables, cobrint el seu camí.

Un dia va trobar un home assegut en un pedrís de gel, vora la porta d'una casa. Tenia els cabells llargs i blancs, i la barba, també de color de neu, li arribava gairebé al melic. No semblava tenir fred, no li molestava gens ni mica la tempesta glaçada que començava, i tanmateix els seus ulls reflectien una preocupació fonda com un pou.

En Jan va agafar-lo suaument pel braç i el va obligar a entrar dins la casa tot dient-li:

- Au va padrí, entri a casa que el temps pinta malament i si es queda al carrer agafarà un refredat tan fort que s'haurà de passar tot l'hivern al llit.

- No m'aniria pas malament quedar-me tot l'hivern al llit li va respondre el vell. Per fer la feina mal feta, potser seria millor no fer-la. I tu, no tens por de refredar-te? També hauries d'anar a casa.

- No es preocupi per mi, no tinc casa i jaestic acostumat a la neu i al fred.

De sobte el vell el va mirar fixament, es va aixecar i va començar a riure tan fort que en Jan es va pensar que s'havia begut l'enteniment. Feia una cara tan estranyada, que el vell va deixar de riure, el va fer seure i tot posant-li una copeta d'un licor dolç i fort al davant li va dir:

- No et preocupis Jan, no m'afecta la neu ni m'he tornat boig. Estava tan desesperat que no m'he adonat que eres tu qui arribava. Fa tan de temps que t'espero.

- A mi? Però si no em coneix ningú per aquí.

- Home, jo sí que et conec, jo conec a tothom, és la meva feina.

- Doncs quina feina més estranya, i força difícil trobo.

- Ja veig que tu no m'has reconegut, jo sóc el Pare Noel.